

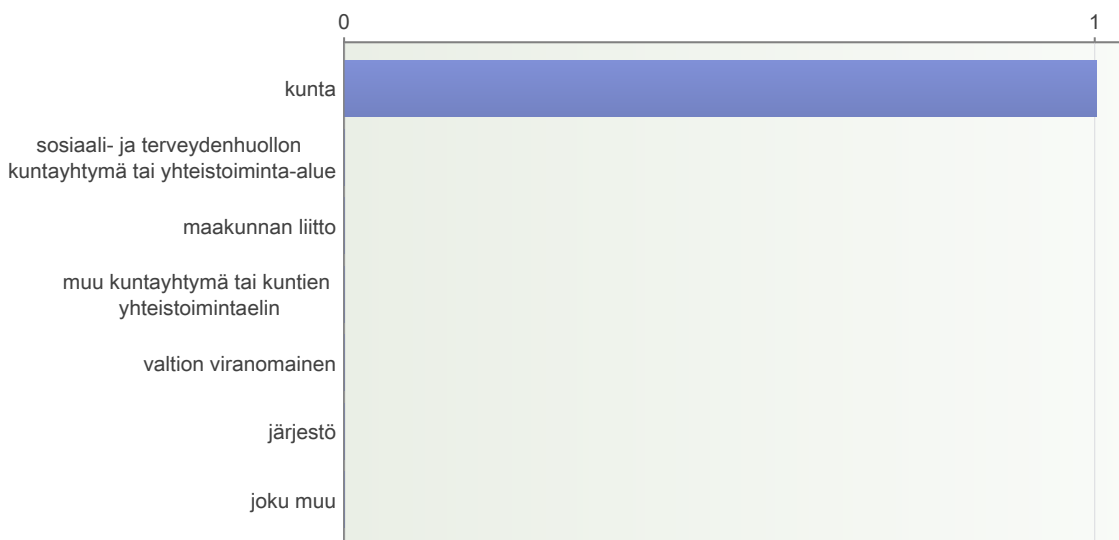
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Siilinjärven kunta	Tuula Kohonen	Kunnanjohtaja Vesa Lötjönen, puh. 0447401101	08.11.2016	kunnanhallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Vastaus kysymykseen riippuu pitkälti valinnanvapausmallista. Nyt lausunnolla oleva sote-järjestämisvastuu siirretään maakunnille, parantaa alueiden välistä yhdenvertaisuutta, mutta väestöryhmien väliseen yhdenvertaisuuteen sillä ei liene vaikutusta. Valinnanvapausmalli voi toteutumistavasta riippuen jopa heikentää yhdenvertaisuutta. Valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen.

Olennaisinta on hahmottaa, miten valinnanvapausjärjestelmä pystyy toteuttamaan tavoitteena olevan kustannusten kasvun jarruttamisen vuoden 2029 loppuun mennessä. Luonnoksessa ei kuitenkaan ole yksityiskohtaisesti kuvattu suoran valinnan palvelujen tuottajille maksettavan rahoituksen määräytymisperusteita. Suoran valinnan palvelujen rahoitusmalliksi esitetään luonnoksessa kapitaatorahoitusta ja ”tarvittaessa asiakkaan hyvinvointiriskiä perustuvaa kiinteää korvausta, jota täydennetään hoidon ja palvelun onnistuneisuuden perusteella maksettavilla kannustimilla ja heikkoihin tuloksiin liittyvillä sanktioilla.

Siilinjärven kunta pitää esitettyä kapitaatioperusteista rahoitusta teoriassa hyvänä, mutta sen toteuttamista käytännössä vaikeana. Niin sanotun asiakaskohtaisen hyvin-vointiriskin ja onnistumisen perusteella annettavien kannustimien määrittely on haasteellista. Ilman selkää rahoitusmallin kuvausta on mahdotonta arvioida valinnanvapausmallin vaikutuksia kokonaiskustannuksiin sekä palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen. Siilinjärven kunta pitää valinnanvapauden laajentamisen riskeinä kustannusten nousua ja palvelujen yhteensovittamisen vaikeutumista.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on tulevaisuuden palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan ja missä, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja, lääkkeitä ja menetelmiä julkisen palvelutarjonnan piiriin kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen, kustannuskehityksen taittaminen on mahdollista.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

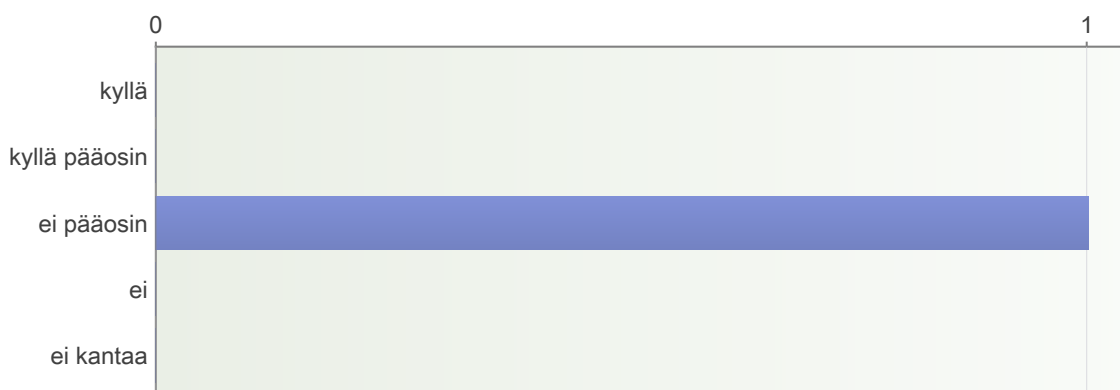
- Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 §:n 4 momentissa säädetystä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi miltei kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen.

Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvalan hajauttamista. Nyt maakunnat tulevat olemaan työvälaineitä vahvistettaessa valtion ohjausta.

Maakuntien itsehallintoa rajoittaa laajan valinnanvapauden mukanaan tuoma markkinaohjaus. Yleisimminkin ehdotetussa rakenteessa perinteinen hallinnollinen ohjaus väistyy ja siirrytään huomattavasti aikaisempaa enemmän markkinoiden kautta tapahtuvaan ohjaukseen, sopimusohjaukseen ja omistajaohjaukseen.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

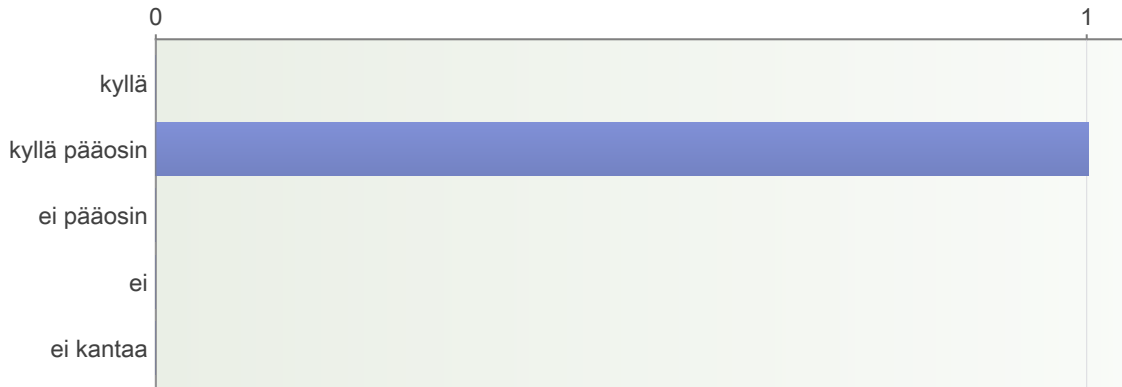
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

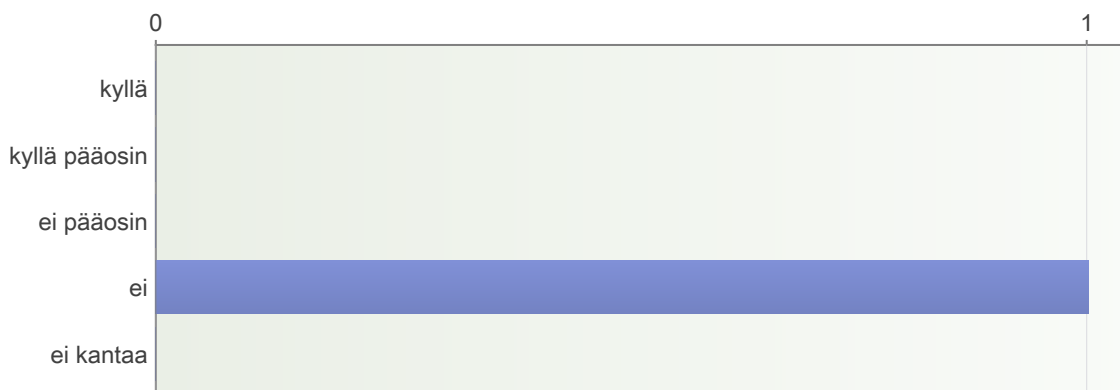
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

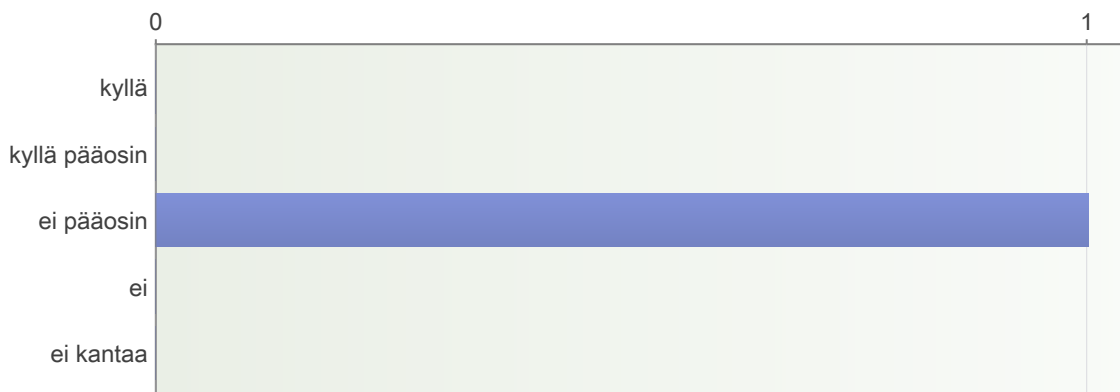
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymykseen 4 liittyvää: Lakiluonnos vastaa pitkälti kuntalain sääntelytapaa ja antaa pohjan maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle. Palveluiden tuottamisen ja järjestämisen erottaminen eri tason yhtiöittämisvelvoitteineen asettaa suuria vaatimuksia maakuntakonsernin ohjaukselle ja johtamiselle. Luonnokseen sisältyykin mittava määrä valvontaan, raportoin-tiin ja seurantaan liittyviä viittauksia. Muutokseen ollaan menossa hallinto edellä. Varsinaisten sisältöjen sekä lakipaketin kokonaisuuden puuttuminen aiheuttaa epävarmuutta tulevien muutosten vaikutuksista ja suunnasta. Kokonaisuutta on vaikea hahmottaa, koska vaikutukset ulottuvat niin monelle eri tasolle ja koskettavat koko yhteiskuntaa. Luonnokseen sisältyvät säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista tulevat vaikuttamaan merkittävästi niin nykyisiin tukipalvelujen tuottajiin kuin myös sosiaali- ja terveydenhuollon kentässä toimiviin yrityksiin. Esitetyt laskelmat ovat vain suuntaa-antavia ja puutteellisia (siirtymäkauden vaikutukset, kuntien tilanne ymv). Toimivien yhteistyörakenteiden uudelleenjärjestelyt ja purkamiset ovat raskaita ja aikaa vieviä prosesseja. Laissa säädetty kulujen kasvua koskeva rajoitus vaikeuttaa tarvelähtökohtaista palvelujen järjestämistä, eikä ole näin ollen tarkoituksenmukainen. Palvelujen rahoittamisen ja joustavan järjestämisen näkökulmasta on perusteltua, että maakunnilla on verotusoikeus. Esitetyssä mallissa, joka perustuu pääosin valtiolta tulevaan ja sen ohjaamaan rahoitukseen, ei toteudu palvelujen tarveharkintainen toteutuminen. On perusteltua, että rahoitusmalli uudistetaan siirtymäkauden kuluessa siten, että maakuntien rahoitus perustuu ensisijaisesti niiden verotusoikeuteen. Maakuntien lainanottovaltuuden rajoittaminen vain lyhytaikaiseen rahoitukseen on kestävämpi palvelurakenteen kehittämisen näkökulmasta ja johtaa liian vahvaan valtion määräysvaltaan investointien toteuttamisessa ja sitä kautta toimintojen järjestämisessä. Maakunnilla tulee olla nyt esillä olevaa lakiluonnosta suuremmat valtuudet päättää investoinneistaan ja niiden rahoituksesta. Lainanottovaltuudet tulee laajentaa koskemaan myös pitkäaikaisen lainan ottoa. Kaiken kaikkiaan maakunnille tulee taata lakiluonnosta suurempi mahdollisuus ja vastuu maakunnan talouden kokonaisuuden hallintaan. Lakiluonnokseen sisältyy säännökset valtakunnallisista palvelukeskuksista, joiden tehtävänä on kattavasti tuottaa maakuntien tukipalveluluonteiset tehtävät. Tukipalvelujen tuottaminen riittävän laajasti yhteistyössä ja yhteisten tuottajien toimesta on sinällään perusteltua, mutta lailla ei tule säätää uusien organien perustamista ja velvoitetta niiden käyttämiseen etenkin, kun niiden perustamiseen ja tuotantokäyttöön liittyviä kustannuksia ja taloudellista kokonaisvaikutusta ei ole riittävästi selvitetty. Maakunnilla tulee olla mahdollisuus päättää tukipalvelujen tuottamiseen liittyvistä ratkaisuista ja palveluiden tuottajista. Tämän oikeuden rajoittamiseen ei ole perusteita siitäkään syystä, että maakunnissa on toimivia yhteistyörakenteita ja yhtiöitä, jotka näitä palveluita tuottavat. On todennäköistä, että rajoite johtaa näiden olemassa olevien organien purkamiseen ja sitäkin kautta taloudellisiin menetyksiin.

ICT-palveluiden kohdalla on muita tukipalveluita vahvemmat perusteet tuotannon keskitettyyn järjestämiseen. Kuitenkin myös ao. palvelutuotannossa tulisi sallia ainakin rajoitetusti eri palvelutuottajien käyttömahdollisuus kuitenkin varmistuen, että järjestelmä-tasolla saavutetaan tiedon hallinnan ja käytettävyyden näkökulmasta riittävä yhteensopivuus.

Kysymykseen 5 liittyvää: Tehtävien sisältö määritellään erityislainsäädännössä, jota ei ole vielä olemassa. Tehtävien päällekkäisyys ja rinnakkaisuus sekä toimivaltarajat ovat määrittelemättä. Rakennusvalvonta ja kaavoitus tulee säilyttää kunnan omana toimintana, koska uudistus vahvistaa kunnan roolia elinvoiman, elinkeinopolitiikan ja maankäytön edistäjänä. Pelastustoimi on lakiluonnoksessa esitetty järjestettäväksi niiden viiden yliopistolista keskussairaalan ylläpitävän maakunnan toimesta, jotka vastaavat ensihoidon järjestämisestä. Siilinjärven kunta pitää esitystä perusteltuna.

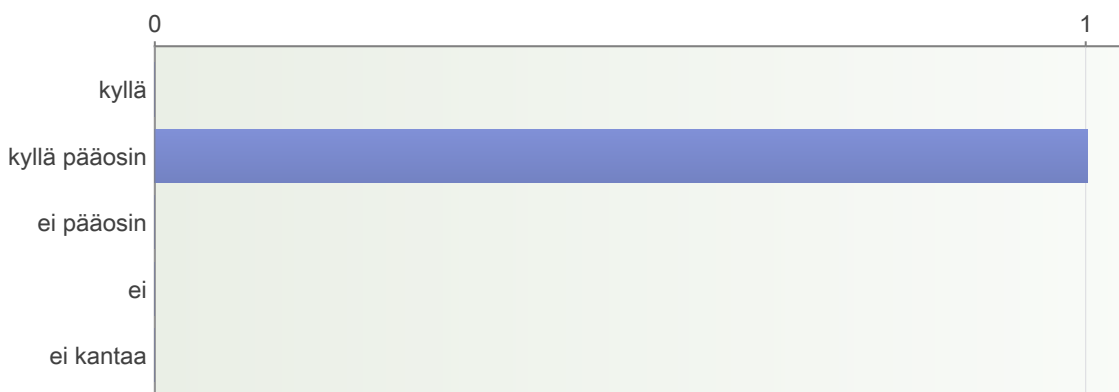
Kysymykseen 7 liittyvää: Palvelulaitos on keskeinen elementti maakunnan toiminnassa, sen organisaatioon, toimivaltaan, johtosuhteisiin ja yhteistoimintaan liittyvissä asioissa. Uudistuksessa aiotaan omaksua toimintatapa, jossa järjestämisvastuu ja tuottaminen erotetaan toisistaan. Kaavaillussa muodossa palvelulaitos tulee aiheuttamaan riskin kaikissa em. näkökulmissa. Varsin epätodennäköistä on, että tilaaja-tuottaja-asetelmalla tavoiteltavat hyödyt pystyttäisiin realisoimaan, koska järjestäjätaho jää tuottajaan nähden heikoksi. On luonnollista ja väistämätöntä, että tuottajapuolen, palvelulaitoksen ja sen konserniyhtiöiden, jotka toimivat

osakeyhtiölain mukaan yhtiön edun mukaisesti, intressissä on käytössään olevin keinoin vaikuttaa järjestäjän ratkaisuihin. Sosiaali- ja terveysalan osaaminen tulee keskittymään osakeyhtiöihin. Jos järjestäjätaho on heikko, ei maakunnan tahto poliittisen tahdonmuodostuksen kautta toteudu suhteessa palvelulaitososakeyhtiön ja etenkin sen konserniyhtiöiden toimintaan.

Kysymykseen 8 liittyvä: Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon toteutumisen kannalta. Yleiskatteellisuudesta tulee pitää kiinni, eikä mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta saa korvamerkitä tiettyihin menoihin. Tämä koskee myös sekä uudistuksen seuraavassa vaiheessa maakunnille siirrettäviä valtion tehtäviä että moni-kanavarahoituksen purkamisen myötä maakunnille siirrettäviä tuloja. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja siihen liittyvät kriisimaakuntakriteerit sekä lainanotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että monet maakunnat joutuvat hyvin nopeasti arviointimenettelyyn. Kaksi vuotta on liian lyhyt aika aidosti muuttaa pysyvästi toiminnan rakenteita. Maakunnat tai niiden määräysvallassa olevat oikeushenkilöt eivät lakiluonnosten mukaan kuuluisi Kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa säädettyjen rahoituskelpoisten kohteiden joukkoon, joten Kuntarahoitus ei voisi niitä rahoittaa takauskeskuksen takauksella hankituilla varoilla. Koska esitetyt maakunnat eivät kuuluisi Kuntarahoituksen toiminnan piiriin, tulisivat maakunnille siirtyvät velat irtisanottaviksi. Jotta maakunnat voisivat tulla Kuntien takauskeskuksen rahoitushuollon piiriin, niillä tulisi olla sama riskiluokka kuin kunnilla ja valtiolla. Tämän varmistamiseksi yksi vaihtoehto on, että valtio tulisi nykyistä suuremmalla osuudella Kuntien Takauskeskuksen jäseneksi. Näin myös Kuntarahoituksen lainoitus voitaisiin varmistaa jatkossakin muuttamalla takauskeskuslakia koskemaan valtion sosiaalisen asuntotuotannon lisäksi myös perustettavien maakuntien toimintaa.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

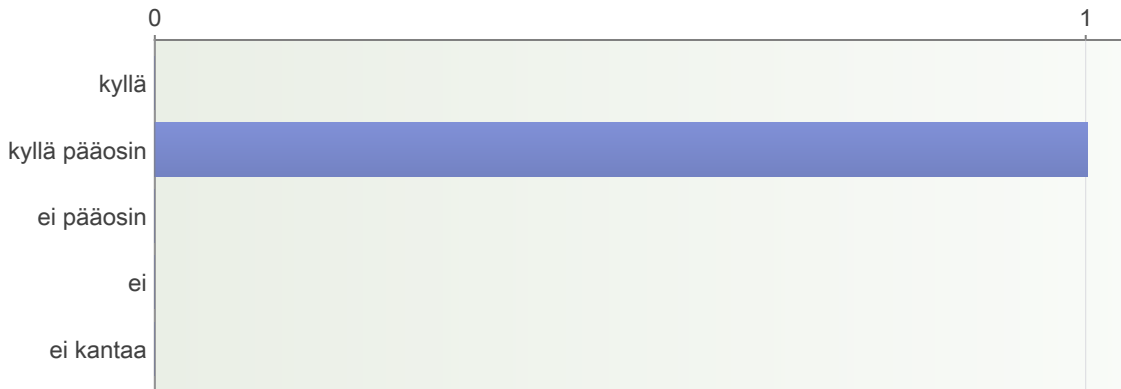
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

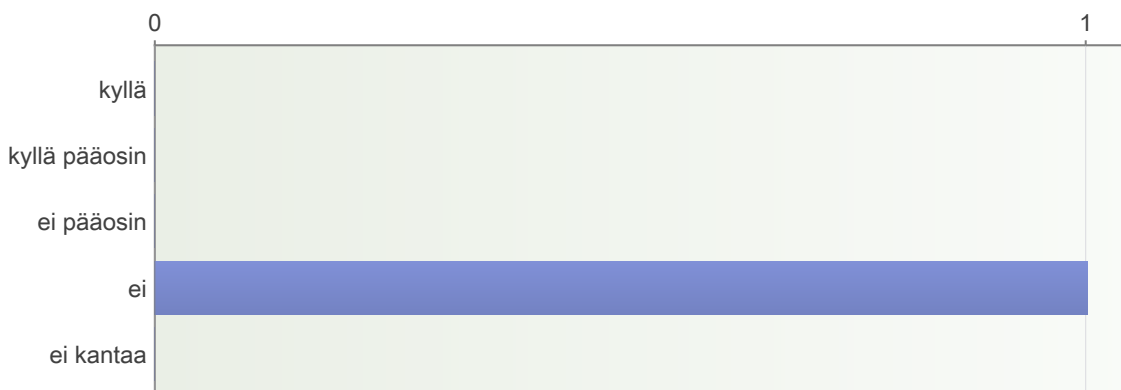
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

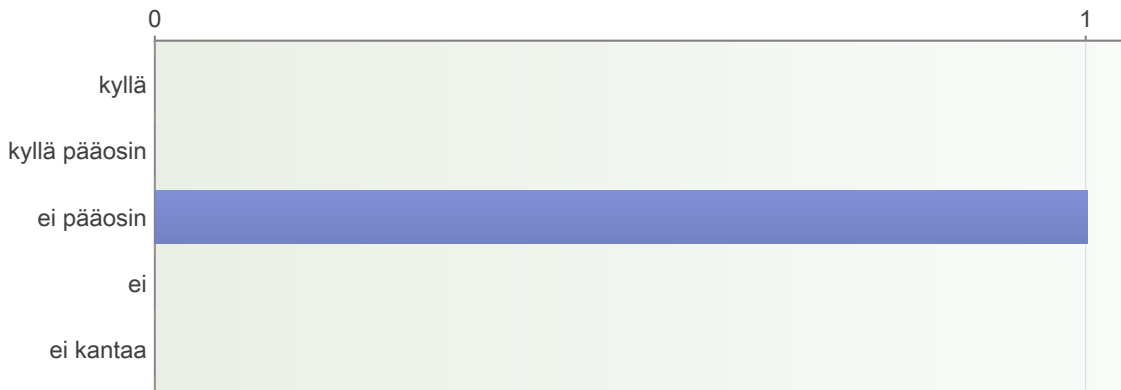
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveystaloudessa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

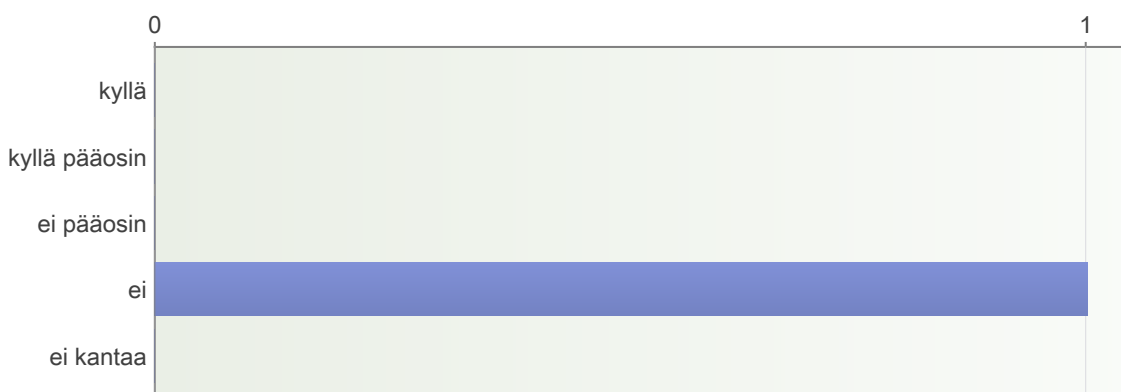
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitetun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaaajien määrä: 1

- Kysymykseen 10 liittyvää: Lähipalveluperiaatteen tulee olla palvelutoiminnan lähtökohta. Kuitenkin toiminnallisesti ja kustannusten näkökulmasta on perusteltua, että harvaan tarvittavien palveluiden osalta osaamista kerrytetään suurempiin kokonaisuuksiin. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaista on valinnanvapausmallin toteuttamistapa.

Kysymykseen 11 liittyvää: Yhteistyösopimuksen oikeudellinen sitovuus on perusteltua. Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakunnan itsehallinnon toteutumisen kannalta.

Kysymykseen 12 liittyvää: Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite heikentävät integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnalta sellaista järjestämisaosaamista, josta ei ole missään aiempaa kokemusta. Valtion ohjaus suhteessa maakuntiin olisi tiukkaa hallinnollista ohjausta. Maakuntien toteuttamassa palveluiden tuotantoa koskevassa ohjauksessa siirrytään perinteisestä hallinnollisesta ohjauksesta omistajaohjaukseen, sopimusohjaukseen ja markkinaohjaukseen. Integraation toteutuminen on käytännössä täysin riippuvainen ohjauksen onnistumisesta. Lakiluonnoksissa ja perusteluissa ei ole kyetty riittävästi avaamaan ohjaus-järjestelmän kokonaisuutta suhteessa integraatitavoitteeseen.

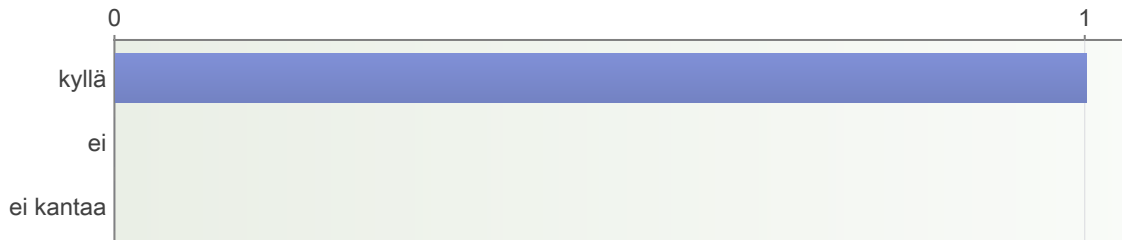
Kysymykseen 13 liittyvää: Valtion lisääntyvä ohjaus on perusteltua osittain, esimerkiksi tietojärjestelmien ja tiedonhallinnan sekä suurten investointien osalta. Eli valtioneuvoston ohjaus on perusteltua niissä kysymyksissä, joissa määritellään asioita koko valtakunnan mittakaavassa ja joissa käytäntö on osoittanut tässä suhteessa epäonnistumisia. Muuten tulisi lähtökohtana olla maakunnan itsehallinnon mahdollisimman täysimääräinen toteuttaminen.

Kysymykseen 14 liittyvää: Järjestäjän ja tuottajan eriyttämisen kaavamainen soveltaminen esimerkiksi maakunnan palvelulaitokseen ja sen konserniyhtiöihin ei ole perusteltua. Järjestely synnyttää tarpeetonta päällekkäistä hallintoa ja hallintokustannuksia sekä johtaa käytännössä tilanteeseen, jossa maakunnan poliittinen ohjaus ei pysty optimaalisesti ohjaamaan palvelujärjestelmää maakunnan kokonaisedun mukaisesti.

Kysymykseen 15 liittyvää: Asiakkaiden ja potilaiden valinnanvapauden lisääminen sote-uudistuksen yhtenä tavoitteena on kannatettava. Yhtiöittämisvelvoite luo ongelmakohtia, mm. julkisen vallan käyttö, palveluiden integraation toteuttamismahdollisuudet sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattomammaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

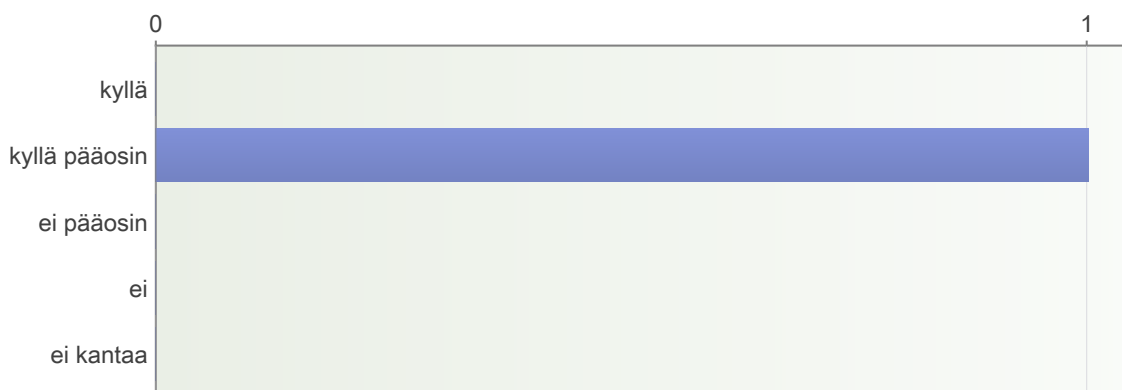
Avoimet vastaukset: kyllä

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Ei vastauksia.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittäväällä tavalla?

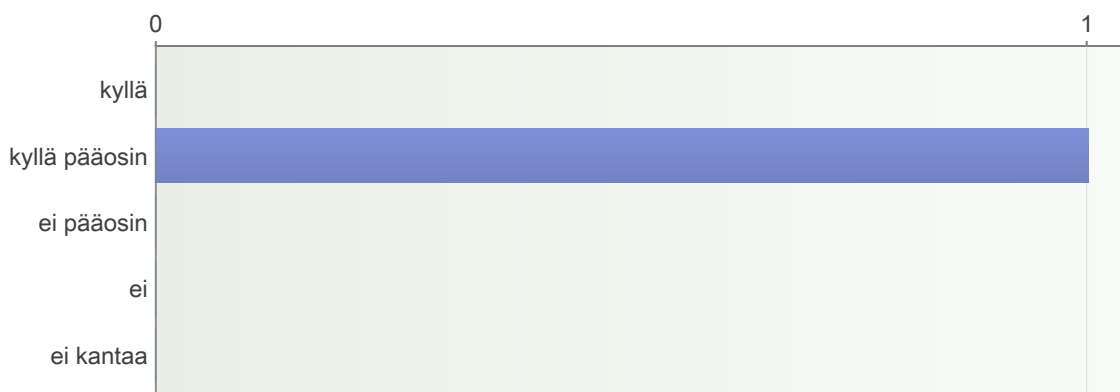
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

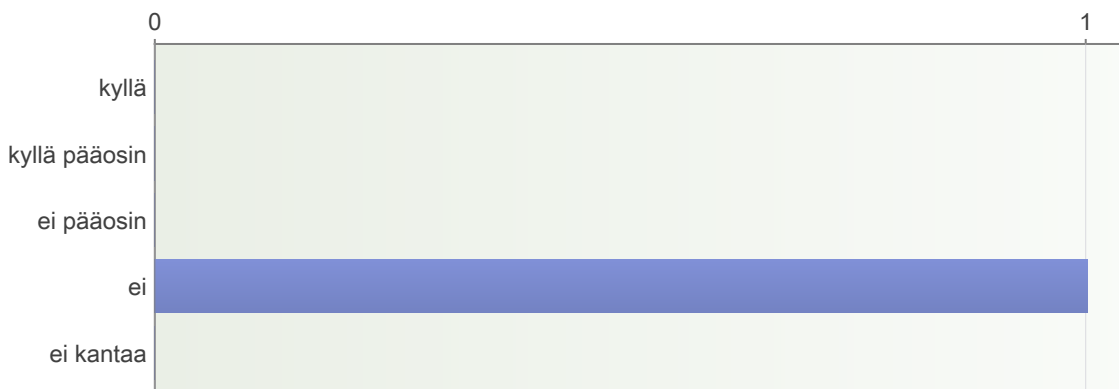
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Irtain käyttöomaisuus on lakiluonnoksessa esitetty siirtyväksi veloituksetta kunnilta maakunnan omistukseen. Menettely ei ole oikeudenmukainen ja on myös perusteeton. Menettely aiheuttaa ylimääräisen ennakoimattoman kulun tulosvaikutteisesti poistona kirjattuna. Tasevaikutteisesti se pienentää tarpeettomasti jo ennestään alhaista oman pääoman määrää ja vaikuttaa omavaraisuusastetta heikentävästi. Kunnilta maakuntaan siirtyvä omaisuus tulee korvata kunnille vähintäänkin tasearvoon arvostettuna. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa tai vuokraoikeudella hallitsemiinsa sote-kiinteistöihin (esim. ARA-tuet) liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia. Siirtymä-kauden sitovan vuokrajakson tulee olla esitettyä (3 + 1 vuotta) pidempi. Myös siirtymäkauden jälkeen laadittavat vuokrasopimukset ja muut sopimukset on määriteltävä laadittavaksi siten, että vuokrataso mahdollistaa laadukkaan ja ennakoivan kiinteistöpidon, investointien riskittömän toteuttamisen sekä omaisuuden arvon säilyttämisen. Uudistukseen liittyvillä omaisuusjärjestelyillä ei saa vaarantaa kuntien mahdollisuuksia vastata niille jäävien palvelujen järjestämisestä ja rahoittamisesta rahoitusperiaatteen mukaisesti. Lainvalmistelun yhteydessä on varmistettava, että siirtymäkauden jälkeen mahdollisesti tyhjilleen tai vajaakäytölle jäävistä kiinteistöistä ei aiheudu kunnille taloudellisia vaikeuksia. Mahdolliset omaisuusjärjestelyjen taloudelliset vaikutukset on korvattava kunnille täysimääräisesti esim. kohdennettujen avustusten muodossa. Avustusten rahoitusta ei kuitenkaan saa toteuttaa vähentämällä kaikkien kuntien yleistä valtionosuutta. Kiinteistöistä aiheutuvat taloudelliset riskit tulee hajauttaa kuntien, maakuntien ja valtion vastuulle. Kunnan maankäytön kehittämisen ja elinvoimaisuuden varmistamiseksi olisi perusteltua, että kuntayhtymien maapohjat jäisivät kuntien omistukseen. Lakiesityksen tulisi mahdollistaa maapohjien ja alueiden jääminen kuntayhtymien/jäsenkuntien omistukseen sekä vuokraamisen maakunnille pitkäaikaisilla käyttötarkoituksella sidotuilla vuokrasopimuksilla. Uudistuksen seurauksena ei saa syntyä tilanteita joissa varainsiirtoverotus aiheuttaa lisäkustannuksia kiinteistöomaisuuden muutoin tarpeellisissa uudelleen järjestelyissä. Voimaanpanolaisissa ehdotetaan säädettäväksi, että varainsiirtoverotuksessa ei syntyisi veroseuraamuksia siirrettäessä kuntayhtymät varoineen ja velkoineen voimaanpanolaisissa tarkoitetulla tavalla maakunnille ja näiden varojen siirtyessä edelleen voi-maanpanolaisissa tarkoitetulle valtakunnalliselle osakeyhtiölle. Kunnat joutuvat uudistuksen seurauksena siirtämään kiinteistöjään vastaavasti omistamiinsa yhtiöihin kuntalain yhtiöittämisveloitteen perusteella ja lisäksi kunnilla on muutoin tarpeen järjestellä kiinteistöomistuksiaan maakuntauudistuksen johdosta. Kuntien ja kuntayhtymien omistamien kiinteistöjen järjestelyitä ja yhtiöittämiä tulee kohdella uudistuksessa varainsiirtoverotuksessa samalla tavoin. Voimaanpanolakiin tulee sisällyttää kuntien kiinteistöomaisuuden osalta vastaavat varainsiirtoverovapautta koskevat säännökset, joilla varmistetaan, ettei kunnille tai niiden yhtiöille synny varainsiirtoveroseuraamuksia siirrettäessä maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattavia kiinteistöjä velkoineen kunnallisiin yhtiöihin. Muussa tapauksessa syntyvät varainsiirtoverokustannukset olisi huomioitava määriteltäessä kiinteistöjen vuokria. Esityksessä ei ole käsitelty uudistukseen liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä. Kiinteistöihin ja muuhun omaisuuteen on kuitenkin sitoutunut satojen miljoonien eurojen edestä arvonlisäveroja, jotka ovat tähän asti saatu kunnissa palautuksina. Arvonlisäverotuksen yleisten säädösten johdosta ainakin osa näistä palautuksista joudutaan uudistuksen seurauksena palauttamaan verohallinnolle siirrettäessä omaisuutta maakunnille tai esimerkiksi kuntien yhtiöihin. Uudistuksen seurauksena kunnille syntyvät arvonlisäverokustannukset on huomioitava rahoituslaskelmissa. Siltä osin, kun kustannukset liittyvät maakunnille tai niiden yhtiöille vuokrattaviin kiinteistöihin on kustannukset huomioitava vuokratasa määriteltäessä.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

- Aikataulu on erittäin kireä näin mittavalle ja laajalle uudistukselle. Aikataulu saattaa vaarantaa uudistuksen laadukkaan läpiviennin. Siirtymäaikaa tarvitaan 2022 loppuun.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

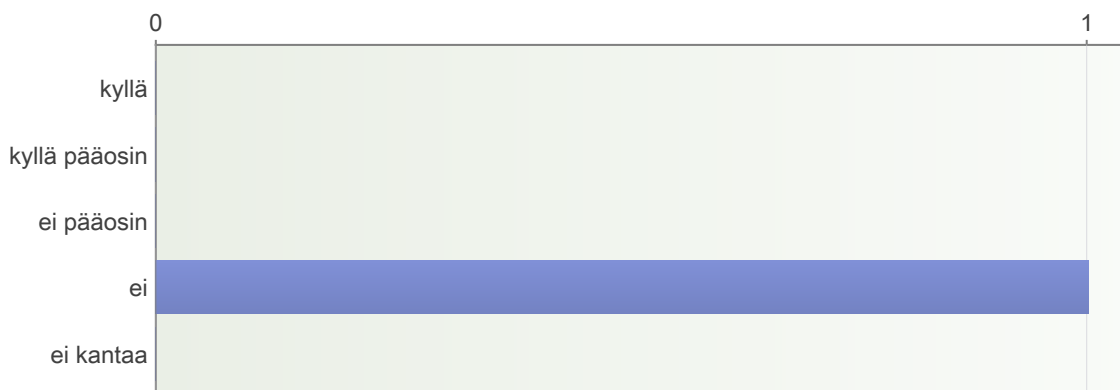
- Kysymykseen 19 liittyvää: Väliaikaisen toimielimen rahoitus on auki. Kaiken kunnissa tehtävän omaisuuden, sopimuksiin, lainoihin ja henkilöstöön ja muuhun maakunnan tehtäviin liittyvän selvitystyön lisäksi kysymys on merkittävästä kustannuksesta. Valmisteluun liittyvät kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

Kysymykseen 20 liittyvää: Liikkeen luovutus on selkeä ja hyvä toimintaperiaate henkilöstön siirrossa. Käytännössä haasteellisin kysymys liittyy pykälän 3 mom. kohtaan, jossa ehdotuksen mukaan kunnan yhteisistä tukipalveluista siirtyy maakunnan, maakunnan palvelulaitoksen tai maakunnan yhtiön palvelukseen, mikäli henkilöstön tosiasiallisista tehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tukitehtäviä. Millä perusteilla tämä käytännössä määritetään? Kouluissa toimivista kuraattorista ja psykologeista on saatava valtakunnallisesti yhtenäinen linjaus.

Kysymykseen 23 liittyvää: Lakiluonnokseen kirjattu verokattosäännös ei ole perusteltu ja se tulee esityksestä poistaa jo siitäkin syystä, että rajoittaminen on lainsäädännöllisesti ristiriidassa kunnallisen perustuslaillisen itsehallinnon näkökulmasta tarkastellen. Lisäksi sillä on vaikutusta kunnan mahdollisuuden suoriutua vastuulleen jäävien palveluiden järjestämisestä mahdollisesti kuntiin jäävien, hitaasti ”sulavien” kiinteiden kustannusten ja mahdollisesti ennakoimattomien ja kunnasta riippumattomien kuluerien ilmaantuessa. Lisäksi verotusoikeuteen puuttuminen mahdollisesti vaikuttaa kunnan luottokelpoisuuden arviointiin ja siten vaarantaa kunnille myönnettävien lainojen alhaisen korkotason, joka todennäköisesti nousee merkittävästi.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

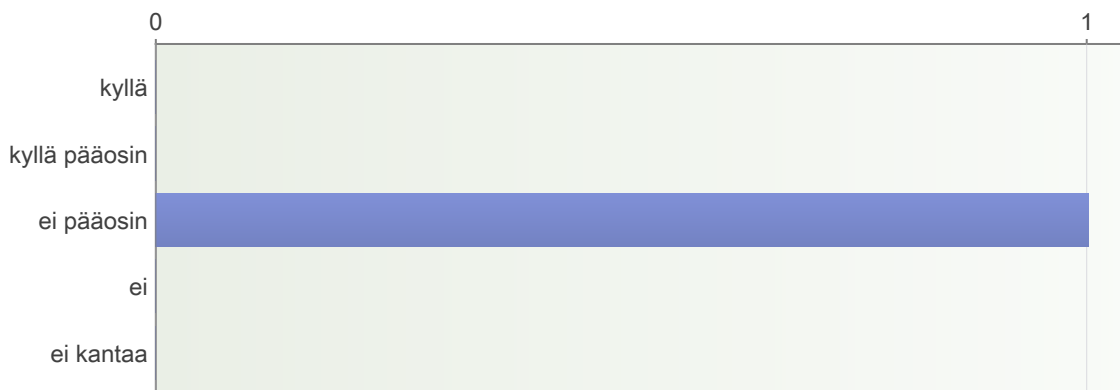

Avoimet vastaukset: ei

- Maakuntien itsehallinnon kannalta valtionrahoitus ja tiukka ohjaus on ongelmallista.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

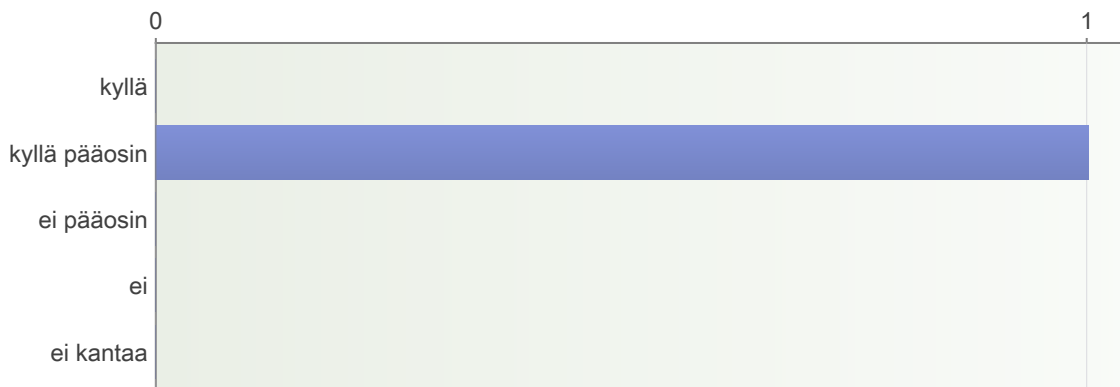

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5–1,0 %).

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

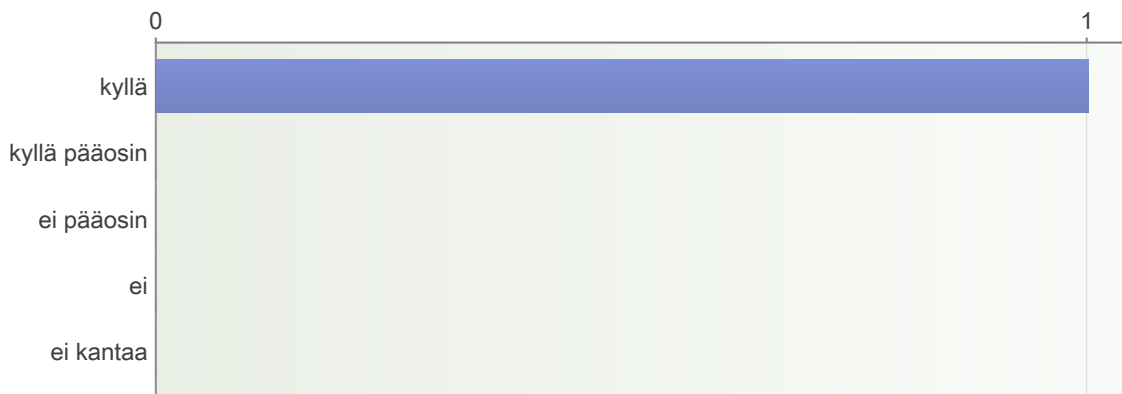
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymykseen 28 liittyvää: Palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät ja painokertoimet muodostavat kategorisen tavan kanavoida rahaa. Onko maakuntien erilaiset toimintaympäristöt huomioitu? Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka nyt lausuttavaan lakiesitykseen sisältyvät. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että päätökset siitä, miten valinnanvapaus ja monikanavarahoituksen purkaminen toteutetaan vaikuttavat merkittävästi lopullisen rahoitusmallin rakenteeseen. Esimerkiksi sairausvakuutuskorvaukset (n. 1,9 mrd. euroa) eivät välttämättä jakaudu maakuntien välillä nyt esitettyjen kriteerien mukaisesti. Ottaen huomioon hyte-kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Hyte-kertoimen painoarvoa maakuntien kokonaisrahoitukseen ei ole syytä lisätä.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

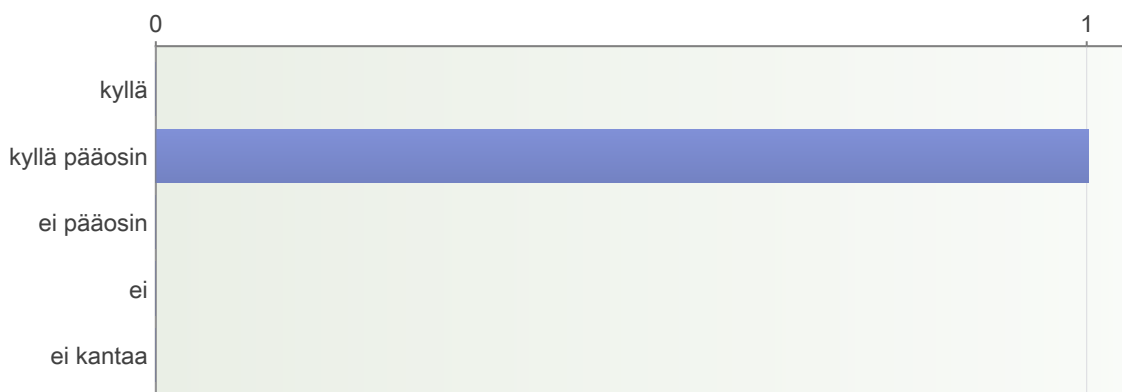
Avoimet vastaukset: kyllä

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

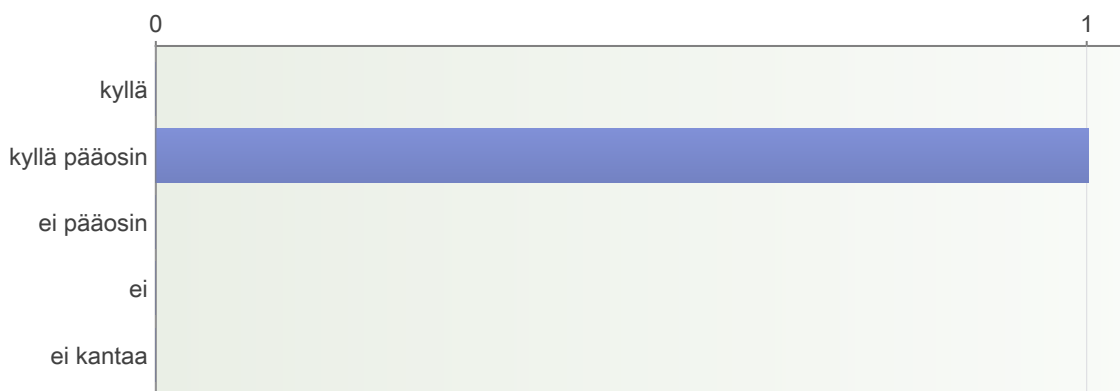
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymykseen 33 liittyvää: Siirtymäaikana syntyviä lisäkustannuksia ei ole huomioitu miltään osin. Erilaiset tasausjärjestelmät ja niiden voimassaolon pysyvyys tai väliaikaisuus hämärtää valtionosuuskokonaisuuden hahmottamista. Kiinteistöveron sisällyttäminen 50 %:n osuudella verotulotasaukseen vaikuttaa kuntiin, joissa on vapaa-ajan asutusta. Kiinteistöveron osuutta ko. tasaukseen muutettiin viimeksi muutama vuosi sitten.

Kysymykseen 34 liittyvää: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisellä ei ole sisältöä. Kunnat ovat velvollisia tuottamaan siihen liittyviä palveluja ja toimimaan maakunnan kanssa sen edistämiseksi. Valtionosuuteen varattu asukaskohtainen määräraha on vaatimaton ja kuntaan kohdistuvia vaikutuksia on vaikea todentaa. Valtionosuusperusteiden tarkastelu kunnille jäävien toimintojen osalta olisi perusteltua ja tarpeellista tehdä hyvissä ajoin ja käynnistää tarkastelu jo ennen siirtymäkauden alkua.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Esityksessä on lähdetty siitä rajauksesta, että rahoitus maakuntien toimintaan kerätään kokonaisuudessaan valtion verotuksen kautta. Lähtökohta on ongelmallinen maakuntien itsehallinnon sekä järjestelmän kannustimien kannalta.

Kannustimilla on merkittävä rooli toiminnan tehostamisessa, jota uudistuksella tavoitellaan. Jos valtio ulosmittaa kunkin alueen aikaansaaman tehokkuushyödyn pois alueelta itseltään, alueella ei ole kannustimia tehostaa toimintaansa. Verotusoikeuden kanssa alueen tehokkuuden kasvaminen hyödyttää alueiden asukkaita enemmän, koska alueen päättäjät ovat vastuussa oman alueensa asukkaille ja oman alueen verotus pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

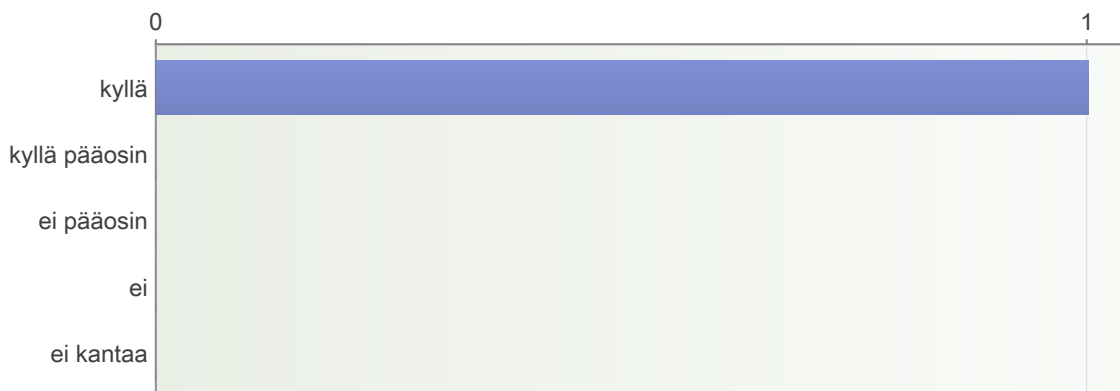
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Kysymykseen 38 liittyvää: Kannatettavaa on, että kuntasektorin työ- ja virkasuhdelainsäädäntöä sovelletaan jatkossa myös maakuntien henkilöstöön. Kysymyksenä herää, voiko KT hoitaa sekä kuntien että maakuntien edunvalvontaa tasapuolisesti: tuleeko mahdollisesti etujen ristiriitoja ja miten toimitaan, jos kunnan ja maakunnan näkemykset poikkeavat toisistaan.

Kysymykseen 39 liittyvää: Kevan toiminta jatkossa myös maakuntien eläkevakuuttajana on tarkoituksenmukaista. Mikäli palveluiden laajamittaista yksityistäminen tapahtuu nopealla aikataululla, riskinä on, että kuntien eläkevastuut kasvavat. Kaikissa tilanteissa on pidettävä huolta, etteivät kuntien eläkemaksut nouse hallitsemattomasti.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Siilinjärvi pitää uudistuksen riskinä kuntataloudellisia vaikutuksia, joita ei ole riittävästi arvioitu. Verotusoikeuteen ja omaisuuden siirtoon liittyvät ratkaisut tulee tehdä siten, että kuntien omavaraisuus ja lainahoitokyky säilyvät.

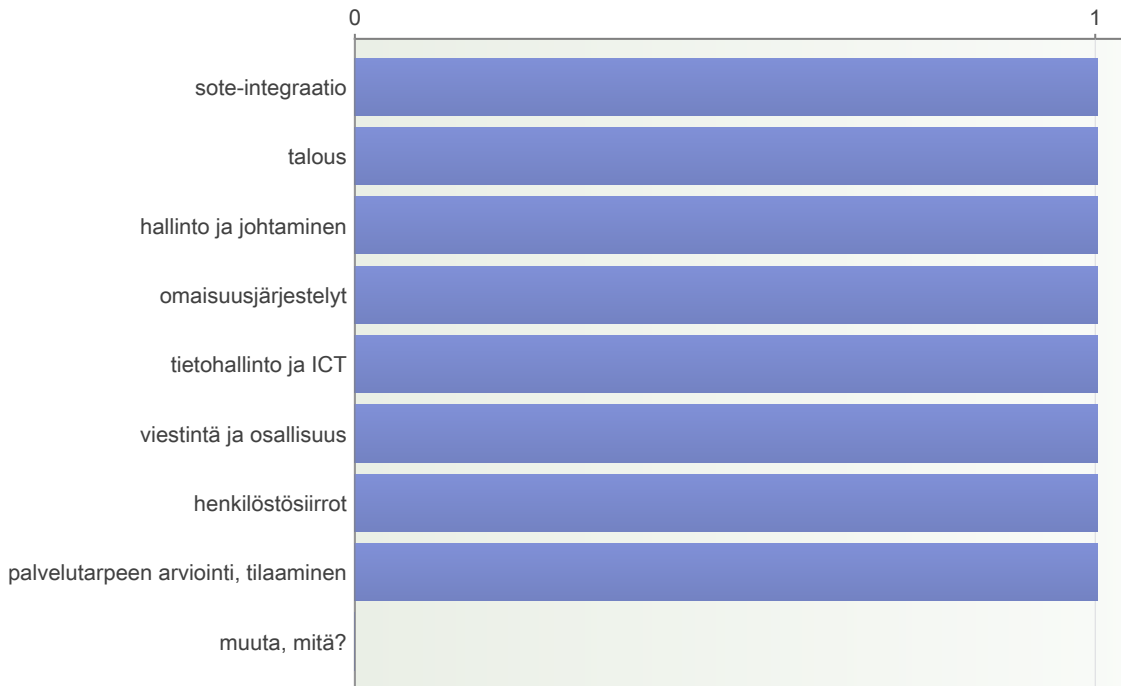
Siilinjärvi pitää tärkeänä, että uudistus mahdollistaa yhteistyön kunnan ja maakunnan välillä. Ennakoivat ja asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävät liikunta- ja kulttuuripalvelut, laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen ja terveellinen ympäristö vähentävät merkittävästi sote-palvelujen tarvetta. Kuntia tulee kannustaa myös rahallisesti kehittämään hyvinvointipalveluja ja kumppanuuksia.

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Ei vastauksia.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien taloutta on esitysehdotuksessa käsitelty niukasti. Kunnat joutuvat suurten taloudellisten haasteiden eteen heikentyneen tulo-rahoituksen, kasvupaineiden ja investointi-tarpeiden vuoksi. Omavaraisuus heikkenee ja suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntavaalien osalta vaalirahoituksen ilmoittamisvelvollisuuden raja tulisi olla sama kuin kuntavaaleissa eikä niin kuin esityksessä (eduskuntavaalit).